

Granskning av Internkontroll inom redovisningen

Södertälje kommun

December 2024

■ ■ ■ ■
The better the question. The better the answer.
The better the world works.

EY

Building a better
working world

Agenda

- 01 Revisionens omfattning
- 02 Granskningsansats
- 03 Övergripande bedömning av den interna kontrollen
- 04 Iakttagelser från vår granskning av de väsentliga processerna
- 05 Nyheter

1. Revisionens omfattning

Inledning och bakgrund

Av kommunallagen framgår att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning, samt att dess medel och resurser ska förvaltas på ett sådant sätt att kraven på god avkastning och betryggande säkerhet kan tillgodoses. Vidare är kommunerna även, enligt lag, skyldiga att upprätta delårsrapporter och årsredovisningar i enlighet med god redovisningssed.

För att kunna leva upp till sådana lagstadgade krav krävs det väl utvecklade strukturer och system implementerade med avseende på de administrativa interna kontrollerna.

EY har, på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna, granskat Södertälje kommuns administrativa interna kontroller med avseende på år 2024. De processer som har varit föremål för granskningen är väsentliga för den finansiella rapporteringen men även i viss utsträckning för verksamhetsstyrningen.

Syfte och inriktning

Vår granskning av den administrativa interna kontrollen inom kommunen syftar till att bedöma processerna för väsentliga transaktionsflöden, vilka påverkar den finansiella rapporteringen. Genom att identifiera och utvärdera väsentliga kontroller inom transaktionsflödena kan en bedömning göras avseende huruvida verksamhetens olika processer anses utgöra en signifikant risk eller ej.

Granskningen har genomförts med utgångspunkt i revisionens risk- och väsentlighetsanalys samt den fastställda revisionsplanen för revisionsåret 2024. Granskningen har begränsats till att endast omfatta väsentliga områden och aspekter för revisionen och är således ej av sådan omfattning att den täcker in alla eventuella svagheter i kommunens rutiner och interna kontroll.

2. Granskningsansats

Vår granskning av den interna kontrollmiljön i redovisningen omfattar:

- ▶ Bokslutsprocessen
- ▶ Löneprocessen
- ▶ Finansieringsprocessen
- ▶ Inköpsprocessen
- ▶ Investering- och exploateringsprocessen
- ▶ Kartläggning av följande intäktsflöden:
 - ▶ Skatteintäkter och generella statsbidrag
 - ▶ Avgiftsintäkter, Utbildningsnämnden
 - ▶ Avgiftsintäkter, Äldreomsorgsnämnden
- ▶ Vår revisionsansats är substansinriktad och syftar primärt inte till att testa den interna kontrollen. Vi gör en bedömning av ovan nämnda rutiner och processer som finns i syfte att säkerställa en korrekt redovisning.

Metod

- ▶ Vi granskar transaktioner i hela flödet i respektive process från det att en kostnad eller intäkt genereras till dess att registrering sker i huvudboken och slutligen blir reglerad. Vi bedömer om transaktionerna hanteras i enlighet med gällande rutin-/processbeskrivningar.

Övrig granskning

- ▶ Kartlägger kontroller i redovisningen
- ▶ Stickprovsgranskning av kostnader inklusive efterlevnad av gällande attestordning
- ▶ Uppföljning av rekommendationer lämnade vid löpande granskning tidigare år

03

Övergripande bedömning
av den interna kontrollen

3. Övergripande bedömning av den interna kontrollen

Metod:

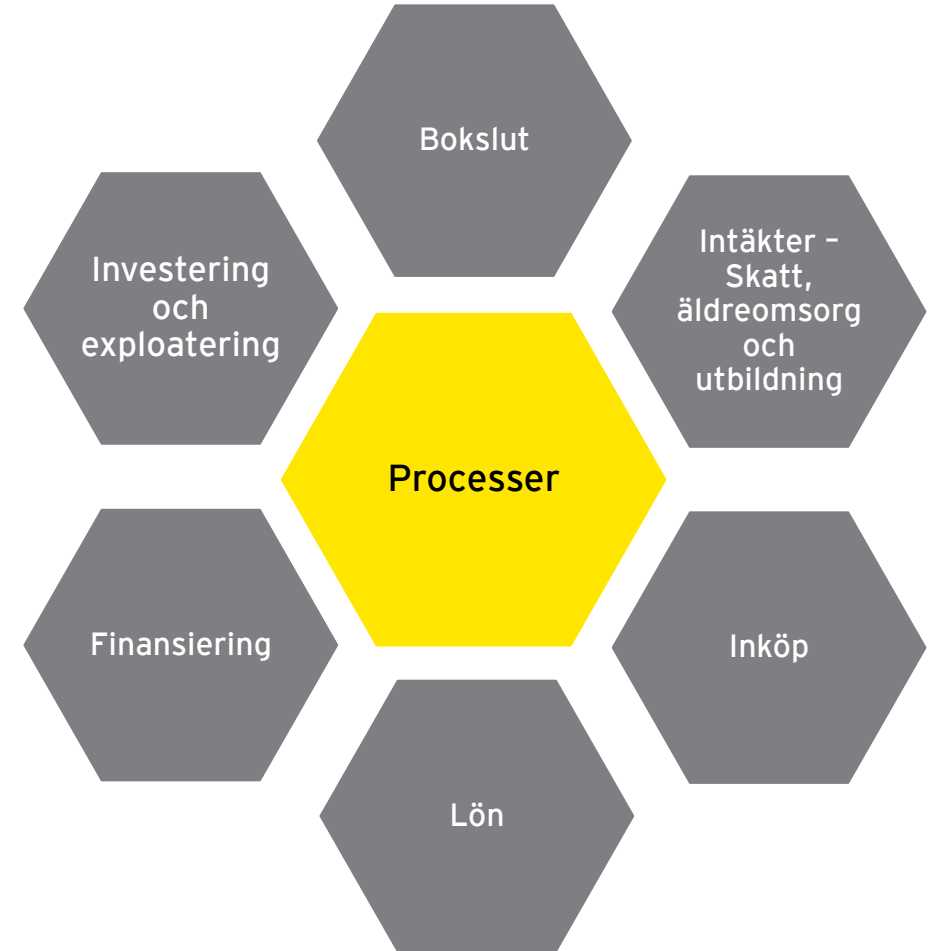
Följa hela transaktionsflödet från det att en intäkt, kostnad eller investering genereras/initieras till dess att registrering sker i försystem och slutligen blir reglerad/bokförd.

Övrig granskning:

- Identifiera övergripande kontroller kopplat till redovisningen.
- Eventuell förekomst av väsentliga närstående transaktioner.
- Uppföljning av rekommendationer lämnade vid löpande granskning tidigare år.

Utvärdering av internkontroll miljön:

	Kontrollen designen är effektiv och den fungerar tillfredställande, med endast mindre dokumentationsfel
	Mindre brister i kontrollerna finns men dessa brister kompenseras av alternativa kontroller och/eller dokumentationen av kontroller behöver förbättras för att möjliggöra bättre uppföljning
	Brister i kontrollerna finns och bör åtgärdas över tid för att förbättra den interna kontroll miljön, och/eller dokumentationen av kontrollerna behöver förbättras.
	Större brister finns i kontrollerna och bör åtgärdas så snart som möjligt för att minska risken för felaktigheter i årsredovisningen.
	Väsentliga brister finns inom de interna kontrollerna, måste åtgärdas så snart som möjligt för att minska risken för felaktigheter i årsredovisningen

3. Övergripande bedömning av den interna kontrollen

Process	Bedömning 2024	Kommentar
Bokslutsprocessen		<ul style="list-style-type: none">▶ Vi har intervjuat personer som ansvarar för bokslutsprocessen och dokumenterat processerna för månads- och årsbokslut, koncernredovisningen och redovisningsrutiner för bl.a. manuella bokföringsordrar och periodiseringar. Vi har särskilt fokuserat på månadsbokslutet för augusti 2024 för att bekräfta vår förståelse för bokslutsrutinerna.
Löneprocessen		<ul style="list-style-type: none">▶ Vi har intervjuat personer som ansvarar för löneprocessen och dokumenterat processerna för anställning, avslutande av tjänster, löneutbetalning, samt processen för godkännande av respektive process. Vi har slumpmässigt valt ut en anställd och följt en lönekörning för denna personen för att säkerställa att policy och rutiner efterlevs.▶ Vi kommer att genomföra en registeranalys per november 2024 som avrapporteras i samband med bokslutsgranskningen under våren 2025.
Inköpsprocessen		<ul style="list-style-type: none">▶ Vi har intervjuat personer som ansvarar för leverantörsreskontran och inköp. Vi har dokumenterat rutinerna för att lägga beställningar, godkänna fakturor, betalning av fakturor, samt kontering av inköp. Vi har genomfört stickprovsgranskning av inköp för att verifiera att processen efterlevs samt att kostnader atteras i enlighet med beslutade atterrutiner.
Exploateringsprocessen/ Investeringsprocessen		<ul style="list-style-type: none">▶ Vi har intervjuat personer som ansvarar för markexploaterings- och investeringsprocessen och har dokumenterat vilka kontroller och rutiner som finns. Vi har granskat anskaffningar av anläggningstillgångar, uppstart av markexploateringsprojekt samt avslutandet av markexploateringsprojekt.
Intäktprocesser (skatt, äldreomsorg & utbildning)		<ul style="list-style-type: none">▶ Vi har intervjuat personer som ansvarar för redovisning av skatteintäkter, förskoleintäkter och äldreomsorg. Vi har dokumenterat rutinerna för att hantera fakturering kopplat till förskolor och fakturering av äldreomsorgsavgifter. Vi har genomfört stickprovsgranskning av ovannämnda intäktprocesser för att verifiera att processerna efterlevs samt att avgifterna tas upp i enlighet med beslutade taxaavgifter.
Finansieringsprocessen		<ul style="list-style-type: none">▶ Vi har intervjuat personer som ansvarar för finansieringsprocessen och har dokumenterat vilka kontroller och rutiner som finns. Vi har stickprovsgranskat ett lån för att följa flödet av processen.

04

lakttagelser från granskning
av de väsentliga processerna

4. Iakttagelser från årets granskning av de väsentliga processerna

Process	Område	Bedömning	Enhetens kommentar
Investerings- och exploateringsprocessen - pågående exploateringsprojekt	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Exploateringsprocessen har likt investeringsprocessen brister i rutinerna kring färdigställande av projekt till följd av ett antal anledningar, så som att projektägare slutar utan att det finns en efterträdare, generell personalbrist samt att information ibland förmedlas till fel personer om att en försäljning ska ske. Det finns inte heller någon tydlig ansvarsfördelning gällande vem som äger projekten och hur ansvar fördelas. Vi anser att en standardiserad rutin bör införas inom kommunen för att motverka att informationsasymetri förekommer samt att det finns tydliga förväntningar kopplat till vilket ansvar som bör ligga hos projektägare. ➤ Under 2024 har en controller tillsatts inom exploateringsenheten med ansvar för exploateringsprocessen. Enligt kommunen ska det förbättra kommunikationen mellan projektägarna, redovisningsenheten och exploateringscontrollern. ➤ Vi har i samband med vår granskning haft svårt att få återkoppling avseende stillastående exploateringsprojekten, vilket har inneburit att vi inte kunnat färdigställa vår granskning avseende detta område vid upprättandet av denna rapport. <p>Rekommendation:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kommunen bör se över sina rutiner för av uppföljning av exploateringsprojekt samt upprätta en dokumenterad ansvarsfördelningen inom projekten. 		<ul style="list-style-type: none"> ➤ En kartläggning av exploateringsprocessen har påbörjats.
Investerings- och exploateringsprocessen - aktivering av färdigställda, stillastående projekt	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi har noterat att det finns brister i kommunens rutiner för aktivering av färdigställda projekt. Under 2024 har kommunen börjat arbeta löpande med genomgång av stillastående projekt men är inte helt i mål med det arbetet. <p>Rekommendation:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Kommunen bör se över sina rutiner avseende uppföljning av färdigställda och stillastående projekt. 		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Arbetet fortsätter.

4. Iakttagelser från granskning av de väsentliga processerna tidigare år

Process	Område	Uppföljning 2024	Bedömning	Enhetens kommentar
Löneprocessen - Fel- och varningslistor	<ul style="list-style-type: none"> Fel- och varningslistor finns inbyggda i systemet och tas ut för hantering i samband med lönekörningen. Däremot finns ingen dokumenterad kontroll av listorna. <p>Rekommendation:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vi rekommenderar att uppföljning av fel- och varningslistor som tas ut vid lönekörningar dokumenteras för att öka spårbarheten. 	<ul style="list-style-type: none"> Vid årets granskning har vi tagit del av fel- och varningslistor där det framgår genom färgmarkering att en rad har hanterats. Det sker däremot ingen dokumentation avseende hur raden har hanterats, någon skriftlig slutsats kring avvikelser eller vem som har genomfört uppföljningen. Vi rekommenderar fortsatt att kommunen utvecklar sin rutin avseende hantering av fel- och varningslistorna för att öka spårbarheten. 		<ul style="list-style-type: none"> Vi har som mål att fr.o.m. december 2024 lönekörning dokumentera i fel- och varningslistan vad och vem som gör eventuella åtgärder. En grönmarkerad rad utan anteckning innebär att den är kontrollerad men ingen åtgärd behövs.
Löneprocessen - Fast data	<ul style="list-style-type: none"> Det finns i dagsläget ingen särskild rutin avseende uppföljning av ändringar av data i lönesystemet. Det finns däremot systemmässigt en möjlighet att ta ut en logglista som visar ändringar. <p>Rekommendation:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vi rekommenderar att logglistor avseende ändringar av data i lönesystemet regelbundet bör tas ut och att en kontroll av dessa dokumenteras, detta för att öka spårbarheten. 	<ul style="list-style-type: none"> Enligt uppgift från kommunen genomförs stickprovsgranskning av ändringar i lönesystemet, men per rapportens upprättande har vi inte ännu tagit del av underlag som påvisar att en sådan granskning har genomförts. Då vi inte har kunnat bekräfta genomförandet och omfattningen på stickprovsgranskningen bedöms rekommendationen därmed kvarstå och följs upp vid nästa granskningstillfälle. 		<ul style="list-style-type: none"> Ingen kommentar har lämnats.

4. Iakttagelser från granskning av de väsentliga processerna tidigare år

Process	Område	Uppföljning 2024	Bedömning	Enhetens kommentar
Löneprocessen - anställning	<ul style="list-style-type: none"> Vid förra årets granskning noterades att det är möjligt för en anställning att påbörjas utan att tecknat avtal finns. Medarbetare på löneavdelningen genomför två gånger per vecka en kontroll för att säkerställa att detta inte skett, dock görs det inte någon dokumentation av denna kontroll. 	<ul style="list-style-type: none"> I år har vi noterat att kommunen har infört en systematisk kontroll i lönesystemet för att säkerställa att en anställning inte påbörjas innan anställningsavtal finns i systemet. Vi bedömer därmed att vår tidigare notering avseende detta är åtgärdad. 		<ul style="list-style-type: none"> Ingen kommentar har lämnats.
Inköpsprocessen - Leverantörsregister	<ul style="list-style-type: none"> I dagsläget finns inga fastställda rutiner avseende vården av leverantörsregister, vilket innebär att det saknas en rutin för att kontrollera och ta bort gamla och/eller inaktuella uppgifter. Kommunen förlitar sig på information via Inyett (kontroll genomförs när en betalbil upprättas) för att upptäcka t.ex. problem med f-skatt och näringsförbud hos leverantörer. De parter som har avtal via Telge Inköp måste meddela Telge Inköp om förändringar så att kommunen sedan kan manuellt uppdatera registret. <p>Rekommendation:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vi rekommenderar att kommunen inför en rutin för att säkerställa att gamla/inaktuella uppgifter i leverantörsregistret kontinuerligt tas bort. 	<ul style="list-style-type: none"> Rekommendationen bedöms kvarstå. 		<ul style="list-style-type: none"> Vi planerar att se över registervården.

4. Iakttagelser från granskning av de väsentliga processerna tidigare år

Process	Område	Uppföljning 2024	Bedömning	Enhetens kommentar
Inköpsprocessen - ändringar i leverantörsregistret	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Vid ändringar av data i leverantörsregistret ska två personer vara delaktiga i processen, en utförare och en kontrollant. Det finns dock ingen systemmässig spärr som säkerställer dualitet utan det har varit möjligt för en person att ensam genomföra förändringar. ➤ Vid tidigare granskningar har det noterats att det inte funnits något tydligt sätt att ta fram logglistor över förändringar i leverantörsregistret. <p>Rekommendation:</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Vi rekommenderar att kommunen inför en systemmässig spärr som säkerställer dualitet vid samtliga nyupplägg och förändringar, detta för att minska risken för avsiktliga eller oavsiktliga uppläggningar och/eller ändringar ➤ Vi rekommenderar även att det upprättas en rutin för regelbundna dokumenterade stickprovskontroller av ändringar. ➤ Kommunen bör även se över vilka möjligheter som finns gällande logglistor som visar ändringar av data i leverantörsregistret. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Under året har kommunen följt upp möjliga systemstödet och fastställt att det finns en logglista i systemet som visar förändringar i fast data. ➤ Rekommendationen bedöms kvarstå vad gäller stickprovskontroller samt systemmässigt tvingande dualitet. ➤ Kommunen hade vid granskningstillfället ett pågående arbete för att uppdatera rutinerna med systemstöd för godkännande av nyupplägg och ändringar. 		<ul style="list-style-type: none"> ➤ Som nämndes vid intervjun jobbade vi på att ta fram en rutin som tvingar till dualitet vid nyupplägg/ändring av leverantör i systemet. Den rutinen är nu klar och införd.

4. Iakttagelser från granskning av de väsentliga processerna tidigare år

Process	Område	Uppföljning 2024	Bedömning	Enhetens kommentar
Finansieringsprocessen - styrdokument och samarbetsavtal	<ul style="list-style-type: none"> Under 2020, i samband med en fördjupad granskning av internbankens verksamhet, noterade vi att styrdokument och samarbetsavtal mellan kommunerna bör uppdateras och kompletteras. Under 2023 påbörjades arbetet med att uppdatera styrdokument med avsikten att bli klara under 2024. Det fanns även en plan att se över samarbetsavtalet, men det hade inte ännu påbörjats. <p>Rekommendation:</p> <ul style="list-style-type: none"> Vi uppmuntrar kommunen att färdigställa arbetet avseende styrdokument samt upprätta en tidplan för arbetet gällande översyn av samarbetsavtalet. 	<ul style="list-style-type: none"> Under 2024 har kommunen fortsatt arbetet med att uppdatera styrande dokument men har inte ännu kommit i mål vid granskningstillfället. Genomgången förväntas bli färdig 2025. Vad gäller samarbetsavtalen avser kommunen att genomföra en översyn under nästkommande år. Rekommendationen bedöms kvarstå, uppföljning sker under hösten 2025. 		<ul style="list-style-type: none"> Ingen kommentar har lämnats.
Inköpsprocessen - Dualitet vid signering av bankfil	<ul style="list-style-type: none"> Vi har tidigare noterat att det inte krävs dualitet vid signering av bankfiler i samband med utbetalningar. Dualitet krävs däremot vid manuella utbetalningar. Kommunen har enligt uppgift inte haft någon avsikt att implementera dualitet vid signering av bankfiler då de anser att det finns tillräckligt med andra kontroller innan utbetalning görs. 	<ul style="list-style-type: none"> Under årets granskning har vi följt upp iakttagelsen och kan konstatera att det fortsatt saknas dualitet vid utbetalningar med bankfil. Däremot har vi i dialog med kommunen identifierat kontroller som kompenserar för tvåhandsprincipen. Vi bedömer därför att tidigare års rekommendationen är åtgärdad men uppmuntrar kommunen till att regelbundet utvärdera kontrollerna i det fall omständigheter förändras. 		<ul style="list-style-type: none"> OK.

05

Nyheter från RKR

5. Nyheter från Rådet för Kommunal redovisning

RKR 6 Sammanställda räkenskaper har uppdaterats och gäller från januari 2024.

Rekommendationen förtydligar att de sammanställda räkenskaperna ska upprättas med enhetliga redovisningsregler och principer. I de fall de kommunala koncernföretagens regler och principer avviker från kommunens och detta har en väsentlig påverkan på de sammanställda räkenskaperna, ska dessa justeras före konsolidering. De regler och principer som tillämpas av kommuner har då företräde framför de kommunala koncernföretagens

Undantag från skyldighet att upprätta sammanställda räkenskaper samt företag som ska eller kan undantas har det förtydligats att företag som har särskild betydelse för kommunens verksamhet ska konsolideras även om det finns ett betydande eller varaktigt hinder mot att utöva det kommunal inflytandet (ex. avtal).

Upplysningar ska lämnas i separat not om koncernintern förhållanden mellan kommunen och respektive koncernföretag samt mellan koncernföretagens ägarandel, ägartillskott, koncernbidrag, utdelning, försäljning, lån, räntor och borgensavgifter samt lämnad borgen.

RKR 5 Leasing har uppdaterats och gäller från januari 2024

I den uppdaterade versionen framgår att man vid koncernintern leasing "[när kommunen leasar ett objekt från ett kommunalt bolag]" kan likställa leasingobjektets verkliga värde med objektets bokförda värde i bolaget, förutsatt att redovisning och värdering i bolaget skett i enlighet med BFNAR 2012:1."

Denna förenklingsregel går emellertid inte att använda i alla situationer. Lagstiftningens krav om rättvisande bild (LKBR 4:3) är överordnad normeringen.

5. Nyheter från Rådet för Kommunal redovisning

RKR Yttrande om ersättning från Naturvårdsverket angående kommunernas ansvar för förpackningsinsamling.

Från och med 2024 har kommunerna tagit över ansvaret för förpackningsinsamling från hushåll och samlokaliserade verksamheter. För detta kommer kommunen att få en ersättning från Naturvårdsverket.

Kommunernas ansvar och hur ersättningen beräknas framgår av 6 kap och 9 kap i förordning (2022:1274) om producentansvar för förpackningar.

Naturvårdsverket beslutar om kommunernas ersättning. Ersättningens storlek ska bestämmas utifrån att:

1. Den endast ska omfatta den verksamhet som kommunen är skyldig att bedriva enligt förordningen,
2. Lättillgängliga insamlingsplatser ska ersättas per insamlingsplats,
3. Återvinningscentraler ska ersättas per insamlingsplats,
4. Insamling från torg och parker ska ersättas per insamlingsplats, och
5. Insamling från andra populära platser ska ersättas per insamlingsplats.

RKR anser att ersättningen uppfyller kriterierna för kostnadsersättning och att transaktionen ska redovisas som en kostnadsersättning under verksamhetens intäkter.

Ersättningen ska betalas enligt förordningen kvartalsvis och redovisas i enlighet med periodiseringsprincipen dvs. redovisas den period som ersättningen är hänförlig till.

Statsbidrag från Socialstyrelsen och Skolverket

Under juni har det kommit besked om två statsbidrag från Socialstyrelsen:

- Minskad andel timanställda inom vård och omsorg om äldre
- Utökad bemanning av sjuksköterskor på särskilda boenden

Dessa ska redovisas i enlighet med RKR R2 Intäkter, dvs klassificeras som generella statsbidrag och intäktsredovisas med jämn fördelning på det sätt som beskrivs i tidigare yttrande från 2022.

Det har även kommit besked om ett statsbidrag från Skolverket:

- Extra resurser till skolor för att mildra effekterna av inflationen

Av informationen från Skolverket framgår att syftet med bidraget är att bidra till goda förutsättningar för att upprätthålla kvaliteten i undervisningen och minska risken att inflationen på ett negativt sätt påverkar förutsättningarna för barn och elever att få den utbildning och det stöd som de har rätt till. Pengarna ska användas under år 2024.

Då inga villkor i enlighet med definitionen i RKR R2 Intäkter finns kopplat till bidraget, medför detta att bidraget ska klassificeras som ett generellt statsbidrag i externredovisningen och intäktsredovisas med jämn fördelning fr.o.m. juni till och med december 2024.

EY | Building a better working world

EY exists to build a better working world, helping to create long-term value for clients, people and society and build trust in the capital markets. Enabled by data and technology, diverse EY teams in over

150 countries provide trust through assurance and help clients grow, transform and operate. Working across assurance, consulting, law, strategy, tax and transactions, EY teams ask better questions to find new answers for the complex issues facing our world today.

EY refers to the global organization, and may refer to one or more, of the member firms of Ernst & Young Global Limited, each of which is a separate legal entity.

© 2024 Ernst & Young AB.
All Rights Reserved.

ey.com/se

